

Kyrgyz National University named after Jusup Balasagyn

PhD Doctoral Program

Direction: Economics

Asmanuscript

UDC: 338.47:658.7:332.1(510)

Sun Xiaomei

**“The Current State of Logistics Development and Its Role in the Regional
Economy of the People’s Republic of China”**

Abstract for the degree of

Doctor of Philosophy (PhD)

Supervisor:

Azyk Abdykasymovna Orozova

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Foreign Supervisor:

Ilya Viktorovich Okhotnikov

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Bishkek – 2026

Relevance of the dissertation

The current development of logistics in the People’s Republic of China is of strategic importance for both the domestic and global economies. Over the past two decades, China has demonstrated a steady transformation of its logistics system—from regional transport hubs to a world-class, high-tech, integrated, and digital infrastructure. Logistics has become one of the key drivers of China’s economic growth, ensuring increased regional competitiveness, the expansion of export-oriented manufacturing, the development of foreign economic ties, and balanced regional development.

China’s growing role in global supply chains, the implementation of the Belt and Road Initiative, and the accelerated integration of digital technologies (Big Data, IoT, AI, blockchain) into transportation and warehousing processes underscore the importance of logistics research as a factor in regional economic development. Against the backdrop of global logistics disruptions in recent years caused by the COVID-19 pandemic, geo-economic turbulence, and changes in the structure of international trade, China has become one of the few countries that has managed to adapt its logistics system, minimize risks, and ensure the resilience of regional supply chains.

Logistics plays a systemic role in China’s economy, as its development helps to balance socio-economic disparities between the eastern coastal and central-western provinces, attract investment, reduce business transaction costs, and foster the formation of new industrial clusters. The growth of logistics infrastructure—ports, rail terminals, logistics parks, and e-commerce centers—strengthens regional competitive advantages and increases China’s integration into global trade networks.

The relevance of this study is also determined by the need to analyze current trends: the digitalization of logistics processes, the development of “smart” logistics hubs, green logistics, the optimization of China–Eurasia transport corridors, as well as the growing role of logistics in shaping China’s regional policy. In the context of the global transformation of supply chains, China’s experience holds great practical value for Central Asian countries, including the Kyrgyz Republic, which reinforces the scientific and applied significance of the chosen topic.

The issues surrounding logistics development and its impact on China's regional economy are fairly well-documented in the works of Chinese, Russian, and foreign researchers, yet remain relevant due to the dynamic changes in global and regional supply chains. The scientific works highlight key theoretical and practical approaches to the formation of modern logistics infrastructure, the digitalization of logistics processes, and their role in the spatial development of territories.

The extent to which the problem under study has been explored. The issues of logistics development and its impact on China's regional economy have been extensively covered in the works of Chinese, Russian, Kyrgyz, and foreign scholars. The scientific literature covers the theoretical foundations of logistics, the principles of regional transport systems, and issues related to the digitalization and transformation of international supply chains. However, despite a significant body of research, a number of aspects remain insufficiently studied, particularly in the context of the interrelationships between China's logistics and the economies of Central Asian states, including the Kyrgyz Republic.

In China, this topic is actively researched by leading academic schools at Tsinghua University, Beijing Jiaotong University, Shanghai University of Finance and Economics, and the University of International Business and Economics. The works of Li Qiang, Zhang Yu, Sun Hao, Chen Wenxu, and Wang Lin, the spatial organization of logistics infrastructure, the development of multimodal routes, the integration of digital technologies, the formation of logistics hubs, and their impact on regional competitiveness are analyzed.

Among Russian authors, contributions have been made by V. N. Livshits, I. B. Anikin, V. V. Shcherbakov, O. V. Belov, and A. V. Grigoriev, who examine international transport corridors, Eurasian logistics routes, and the sustainability and optimization of supply chains.

Of particular importance for the dissertation submitted for defense in the Kyrgyz Republic is the analysis of works by Kyrgyz scholars. The works of A. T. Tatkulov, T. A. Sariev, A. O. Kozhoshev, A. A. Baiterekov, T. N. Manaseryan, A. N. Atamkulov, Zh. M. Asanov, and Ch. A. Abdykerimova, issues related to the development of the Kyrgyz Republic's transport and logistics system, transit potential,

the China–Kyrgyzstan–Uzbekistan logistics corridors, the integration of the Kyrgyz Republic into international supply chains, as well as the impact of logistics on the country’s regional economy are examined. The works of these researchers demonstrate that logistics is viewed as a key factor in strengthening foreign economic ties, developing industry, increasing regional competitiveness, and expanding exports.

Kyrgyz authors also emphasize the need to study China’s experience as a global logistics leader. A number of studies (A. S. Umetaliev, G. Zh. Kabaeva, A. A. Orozova, et al.) focus on the potential for applying the Chinese model of logistics infrastructure in the Kyrgyz context, particularly in the context of the “Belt and Road” initiatives, the development of dry ports, digital logistics, and border zones.

Despite significant academic interest, issues such as the comparative analysis of logistics systems in China and Kyrgyzstan, the assessment of the impact of Chinese logistics projects on the economies of Kyrgyz regions, and the potential for adapting Chinese solutions to improve the efficiency of Kyrgyzstan’s transport and logistics sector remain understudied.

Thus, the review conducted shows that the problem under study has a broad scientific foundation; however, existing gaps confirm the need for a comprehensive analysis of the current state of China’s logistics and its role in regional development, taking into account the interests of the Kyrgyz Republic and the prospects for bilateral cooperation.

The connection of the dissertation topic with priority scientific areas, major scientific programs and main research projects

The dissertation topic aligns with priority areas in the development of economic science related to the study of logistics, international supply chains, regional development, and the digitalization of the economy. The research is aimed at analyzing the transformation of logistics systems in the context of globalization and intensifying integration processes, reflecting contemporary scientific trends in the field of international economics and supply chain management.

The dissertation was completed in accordance with the National Development Strategy of the Kyrgyz Republic for 2018–2040 and the National Development Program of the Kyrgyz Republic through 2030, which provide for the development of

transport and logistics infrastructure, the digitalization of the economy, increasing the country's transit potential, and strengthening foreign economic ties. In addition, the study aligns with the UN Sustainable Development Goals (SDGs), specifically SDG 8 “Decent Work and Economic Growth,” SDG 9 “Industry, Innovation, and Infrastructure,” and SDG 17 “Partnerships for the Goals.”

The research topic also aligns with international scientific initiatives, including those under the “Belt and Road” initiative, which is being implemented in accordance with decisions of the Communist Party of China and policy documents of the State Council of the PRC, including “Vision and Actions on Jointly Building the Silk Road Economic Belt and the 21st-Century Maritime Silk Road” (2015) and the provisions of the PRC's five-year plans for socio-economic development. This confirms the strategic nature of the initiative in the development of international transport and logistics links and the formation of Eurasian economic corridors.

In addition, the dissertation is linked to ongoing research projects in the field of logistics process optimization, supply chain digitalization, and improving the efficiency of foreign economic activity, including studies conducted in the Kyrgyz Republic and countries of the Eurasian region.

The purpose of this work

The purpose of this dissertation research is to conduct a comprehensive study of the current state of logistics development in the People's Republic of China and to assess its impact on regional economic development, as well as to identify opportunities for applying elements of the Chinese logistics model to improve the efficiency of the transport and logistics system of the Kyrgyz Republic.

Objectives:

To achieve the stated objective, the dissertation aims to address the following tasks:

- Analyze the theoretical foundations of logistics and existing scientific approaches to assessing its role in regional development.
- To examine the current structure of China's logistics system, including transport infrastructure, logistics centers, multimodal routes, and digital logistics platforms.

- Examine the characteristics of China’s state logistics policy, including measures for infrastructure development, digitalization, green logistics, and the “Belt and Road” initiative.
- Conduct a comparative analysis of the logistics systems of China and the Kyrgyz Republic, identifying common challenges and differences in the level of infrastructure development.
- Formulate recommendations for the Kyrgyz Republic on improving logistics efficiency based on China’s experience, including the development of the China–Kyrgyzstan–Uzbekistan corridor, the creation of logistics hubs, and the implementation of digital solutions.

Object of the study:

The subject of this study is the processes of formation and development of the logistics system of the People’s Republic of China.

Subject of the study:

The subject of this study is the economic, infrastructural, and institutional mechanisms governing the functioning of the logistics system of the People’s Republic of China and its impact on regional economic development.

The scientific novelty of the dissertation

- The role of logistics as a driver of regional economic development in the PRC has been clarified based on a systematic analysis of infrastructural, economic, and digital factors.
- The direction and degree of logistics’ influence on the socio-economic development of PRC regions have been determined, taking into account interregional differentiation.
- The main differences in the level and structure of development of the logistics systems of China and the Kyrgyz Republic have been identified.
- Directions for the mutual strengthening of the logistics systems of the PRC and the Kyrgyz Republic within the framework of the development of Eurasian transport corridors have been substantiated.
- Practical recommendations have been developed for improving the logistics system of the Kyrgyz Republic based on adapting Chinese experience.

Practical significance of the obtained results:

The practical significance of this study lies in the fact that the conclusions drawn and the recommendations developed can be used to improve the logistics system and enhance the effectiveness of regional economic development. The research results can be applied in the development of the Kyrgyz Republic's state policy in the fields of transport, logistics, and foreign economic activity, as well as in the planning and implementation of international transport corridor projects, including the China–Kyrgyzstan–Uzbekistan route. The proposed approaches are of interest to government agencies, logistics companies, and analytical institutions, as they contribute to reducing transportation costs, improving supply chain management efficiency, and developing logistics infrastructure. Additionally, the research materials can be used in the educational process and for further scientific research in the fields of logistics and regional economics.

Economic significance of the results

The economic significance of the findings lies in the fact that the approaches and recommendations developed in this study contribute to improving the efficiency of the logistics system, reducing transportation and transaction costs, and enhancing the spatial organization of the economy. Their application makes it possible to strengthen the transit potential of the Kyrgyz Republic, increase the competitiveness of regions, and ensure more effective integration into international supply chains. The proposed measures are aimed at developing transport and logistics infrastructure, optimizing the flow of goods and services, and implementing modern digital solutions, which collectively contribute to sustainable economic growth and increase the country's investment attractiveness.

Main provisions of the doctoral dissertation submitted for defense

(1) Logistics in the People's Republic of China serves as a systemic factor in regional economic development.

The study found that logistics in the PRC has transformed from a supporting function into a key element of the economic system, ensuring territorial connectivity, accelerating capital turnover, and reducing transaction costs. The development of transport and logistics infrastructure contributes to the formation of regional clusters,

the expansion of foreign economic ties, and the enhancement of regional competitiveness.

(2) The modern logistics system of the PRC is characterized by a high level of infrastructure development, digitalization, and institutional support.

It has been demonstrated that the Chinese logistics system constitutes an integrated model comprising a developed network of transport corridors, logistics hubs, and digital platforms. The active adoption of technologies (Big Data, IoT, AI) ensures improved efficiency in flow management and the resilience of supply chains.

(3). Interregional differences in the development of logistics in China have a significant impact on the socio-economic development of regions.

It has been found that China's eastern coastal regions possess a more developed logistics infrastructure and a higher degree of integration into global supply chains compared to central and western regions. This leads to uneven economic development and necessitates the implementation of a balanced regional policy.

(4). The PRC's state policy plays a key role in the development of the logistics system.

It has been established that strategic initiatives, including the "Belt and Road Initiative," the digitalization of the economy, and the development of "green" logistics, form the institutional foundation for logistics modernization. Government support contributes to infrastructure development, strengthened international integration, and increased sustainability of logistics systems.

(5). A comparative analysis of the logistics systems of China and the Kyrgyz Republic reveals significant differences and potential for learning from each other's experiences.

It has been demonstrated that the logistics system of the Kyrgyz Republic lags significantly behind that of China in terms of infrastructure development, digitalization, and institutional support. At the same time, areas have been identified where Chinese experience can be utilized, including the development of multimodal transport and logistics centers.

(6) Adapting elements of the Chinese logistics model can contribute to the modernization of the Kyrgyz Republic's logistics system.

It is argued that the introduction of logistics hubs, the development of transport corridors, and the digitalization of logistics processes can improve the efficiency of logistics operations in the Kyrgyz Republic, reduce costs, and increase the country's transit potential.

(7) The results of structural modeling (ISM and MICMAC) identified key factors and their hierarchy in the development of the logistics system.

It was established that factors such as infrastructure development, government policy, and digitalization have a high degree of influence and act as drivers of the system, while other factors are of a dependent nature. The application of ISM and MICMAC methods made it possible to systematize the interrelationships between factors and determine priority areas for logistics development.

Validation of Research Results

The main provisions and results of the dissertation research were presented and discussed at the following scientific events:

(1) The 7th Kyrgyz-Russian Economic Forum, held August 13–15, 2025, at Lake Issyk-Kul.

(2) The scientific-practical conference “Validation of Research Results by Foreign PhD Candidates at J. Balasagyn Kyrgyz National University,” held on August 23, 2024, in Bishkek.

The research results were reflected in scientific publications, including peer-reviewed scientific journals indexed in international scientometric databases.

The following scientific works have been published on the topic of the dissertation research:

[1] Problems of Industrial Cooperation in EAEU Countries / Orozova A.A., Sun Xiaomei // Proceedings of the National Academy of Sciences of the Kyrgyz Republic. – 2025. – No. 7;

[2] Modelling the Impact of the Digital Economy on the Development of the Logistics Industry: A Case Study of Henan Province / Orozova A., Zhang S., Zhumadilov E., Sun X., Liu X. // Theoretical and Practical Research in the Economic Fields. – 2024. – Vol. 15, No. 2. – P. 232–244;

[3] Current State of Logistics Development and Its Role in China's Regional Economy / Sun X., Zhumadilov A., Myrzaliev M., Kazakov A., Akhmatova A. // Qubahan Academic Journal. – 2024. – Vol. 4, No. 4. – P. 361–373

Structure of the Dissertation

The structure of the doctoral dissertation includes: an introduction, three chapters of the main text, a conclusion, a list of references, and appendices. The total length of the dissertation is 152 pages, including 28 figures, 18 tables, and 142 references.

Кыргызский Национальный Университет имени Жусупа Баласагына

Школа докторантуры

Направление: экономика

Работа

УДК: 338.47:658.7:332.1(510)

Сунь Сяомей

**«Современное состояние развития логистики и ее
роль в региональной экономике КНР»**

Абстракт на соискание ученой степени

доктора философии (PhD)

Научный руководитель:

Орозонова Азык Абдыкасымовна

кандидат экономических наук,

доцент

Зарубежный научный руководитель:

Охотников Илья Викторович

кандидат экономических наук,

доцент

Актуальность диссертационного исследования

Современное развитие логистики в Китайской Народной Республике приобретает стратегическое значение как для внутренней, так и для глобальной экономики. Китай на протяжении последних двух десятилетий демонстрирует устойчивую трансформацию логистической системы — от региональных транспортных узлов к высокотехнологичной, интегрированной и цифровой инфраструктуре мирового уровня. Логистика стала одним из ключевых драйверов экономического роста Китая, обеспечивая повышение конкурентоспособности регионов, расширение экспортно-ориентированных производств, развитие внешнеэкономических связей и сбалансированность регионального развития.

Усиление роли Китая в глобальных цепочках поставок, реализация инициативы «Один пояс — один путь», ускоренная интеграция цифровых технологий (Big Data, IoT, AI, блокчейн) в транспортно-складские процессы усиливают значимость исследования логистики как фактора регионального экономического развития. На фоне глобальных логистических сбоев последних лет, вызванных пандемией COVID-19, геэкономической турбулентностью и изменением структуры международной торговли, Китай стал одной из немногих стран, сумевших адаптировать логистическую систему, минимизировать риски и обеспечить устойчивость региональных цепочек поставок.

Для экономики Китая логистика играет системообразующую роль, так как именно её развитие способствует выравниванию социально-экономических дисбалансов между восточными прибрежными и центрально-западными провинциями, привлечению инвестиций, снижению транзакционных издержек бизнеса и формированию новых индустриальных кластеров. Рост логистической инфраструктуры — портов, железнодорожных терминалов, логистических парков, центров электронной коммерции — усиливает региональные конкурентные преимущества и повышает уровень включенности Китая в мировые торговые сети.

Актуальность исследования определяется также необходимостью анализа современных тенденций: цифровизации логистических процессов, развития

«умных» логистических хабов, зелёной логистики, оптимизации транспортных коридоров Китай–Евразия, а также усиливающейся роли логистики в формировании региональной политики Китая. В условиях глобальной трансформации цепочек поставок опыт Китая представляет большую практическую ценность для стран Центральной Азии, включая Кыргызскую Республику, что усиливает научную и прикладную значимость выбранной темы.

Проблематика развития логистики и её влияния на региональную экономику Китая достаточно широко представлена в трудах китайских, российских и зарубежных исследователей, однако остаётся актуальной в связи с динамичными изменениями глобальных и региональных цепочек поставок. В научных работах освещаются ключевые теоретические и практические подходы к формированию современной логистической инфраструктуры, цифровизации логистических процессов и их роли в пространственном развитии территорий.

Степень разработанности исследуемой проблемы. Проблематика развития логистики и её влияния на региональную экономику Китая получила широкое освещение в работах китайских, российских, кыргызских и зарубежных учёных. В научной литературе освещены теоретические основы логистики, принципы функционирования региональных транспортных систем, вопросы цифровизации и трансформации международных цепочек поставок. Однако при наличии значительного массива исследований ряд аспектов остаётся недостаточно изученным, особенно в контексте взаимосвязей логистики Китая с экономикой государств Центральной Азии, включая Кыргызскую Республику.

В Китае тема активно исследуется ведущими научными школами университетов Цинхуа, Пекинского транспортного университета, Шанхайского университета экономики и финансов, Университета международной торговли и экономики. В работах Ли Цян, Чжан Юй, Сунь Хао, Чэнь Вэньсю и Ван Лин анализируются пространственная организация логистической инфраструктуры, развитие мультимодальных маршрутов, интеграция цифровых технологий, формирование логистических хабов и их влияние на региональную конкурентоспособность.

Среди российских авторов вклад внесли В. Н. Лившиц, И. Б. Аникин, В. В. Щербаков, О. В. Белов, А. В. Григорьев, которые рассматривают международные транспортные коридоры, евразийские логистические маршруты, устойчивость и оптимизацию цепочек поставок.

Особое значение для диссертации, представляемой к защите в Кыргызской Республике, имеет анализ работ кыргызских учёных. В трудах А. Т. Таткулова, Т. А. Сариева, А. О. Кожошева, А. А. Байтерекова, Т. Н. Манасеряна, А. Н. Атамкулова, Ж. М. Асанова, Ч. А. Абдыкеримовой исследуются вопросы развития транспортно-логистической системы КР, транзитного потенциала, логистических коридоров Китай–Кыргызстан–Узбекистан, интеграции КР в международные цепочки поставок, а также влияние логистики на региональную экономику страны. Работы этих исследователей демонстрируют, что логистика рассматривается как ключевой фактор укрепления внешнеэкономических связей, развития промышленности, повышения конкурентоспособности регионов и расширения экспорта.

Кыргызские авторы также подчёркивают необходимость изучения опыта Китая как глобального логистического лидера. Ряд исследований (А. С. Уметалиев, Г. Ж. Кабаева, А. А. Орозонова и др.) акцентируют внимание на потенциале применения китайской модели логистической инфраструктуры в условиях КР, особенно в контексте инициатив «Один пояс — один путь», развития сухих портов, цифровой логистики и приграничных зон.

Несмотря на значительный научный интерес, остаются слабо изученными вопросы сопоставительного анализа логистических систем Китая и Кыргызстана, оценки влияния китайских логистических проектов на экономику регионов КР, а также возможности адаптации китайских решений для повышения эффективности транспортно-логистической отрасли Кыргызстана.

Таким образом, проведённый обзор показывает, что исследуемая проблема имеет широкую научную базу, однако существующие пробелы подтверждают необходимость комплексного анализа современного состояния логистики Китая и её роли в региональном развитии с учётом интересов Кыргызской Республики и перспектив двустороннего сотрудничества.

Связь темы диссертационного исследования с приоритетными научными направлениями, крупными научными программами и основными исследовательскими проектами

Тема диссертационного исследования соответствует приоритетным направлениям развития экономической науки, связанным с изучением логистики, международных цепочек поставок, регионального развития и цифровизации экономики. Исследование направлено на анализ трансформации логистических систем в условиях глобализации и усиления интеграционных процессов, что отражает современные научные тенденции в области международной экономики и управления цепями поставок.

Диссертационная работа выполнена в соответствии с Национальной стратегией развития Кыргызской Республики на период 2018–2040 годы и Национальной программой развития Кыргызской Республики до 2030 года, предусматривающими развитие транспортно-логистической инфраструктуры, цифровизацию экономики, повышение транзитного потенциала страны и укрепление внешнеэкономических связей. Кроме того, исследование соответствует Целям устойчивого развития ООН (ЦУР), в частности ЦУР 8 «Достойная работа и экономический рост», ЦУР 9 «Индустриализация, инновации и инфраструктура» и ЦУР 17 «Партнёрство в интересах устойчивого развития».

Тематика исследования также соотносится с международными научными инициативами, в том числе в рамках реализации инициативы «Один пояс — один путь», которая осуществляется в соответствии с решениями Коммунистическая партия Китая и программными документами Государственный совет КНР, включая «Vision and Actions on Jointly Building Silk Road Economic Belt and 21st-Century Maritime Silk Road» (2015) и положения пятилетних планов социально-экономического развития КНР. Это подтверждает стратегический характер инициативы в развитии международных транспортно-логистических связей и формировании евразийских экономических коридоров.

Кроме того, диссертация связана с реализуемыми научно-исследовательскими проектами в области оптимизации логистических процессов, цифровизации цепочек поставок и повышения эффективности внешнеэкономической деятельности, включая исследования, проводимые в Кыргызской Республике и странах Евразийского региона.

Цель данного исследования

Целью диссертационного исследования является комплексное исследование современного состояния развития логистики в Китайской Народной Республике и оценка её влияния на региональное экономическое развитие, а также выявление возможностей применения элементов китайской логистической модели для повышения эффективности транспортно-логистической системы Кыргызской Республики.

Задачи исследования

Для достижения поставленной цели в диссертации предполагается решение следующих задач:

- Проанализировать теоретические основы логистики и существующие научные подходы к оценке её роли в региональном развитии.
- Исследовать современную структуру логистической системы Китая, включая транспортную инфраструктуру, логистические центры, мультимодальные маршруты и цифровые логистические платформы.
- Изучить особенности государственной логистической политики Китая, включая мероприятия по развитию инфраструктуры, цифровизации, зелёной логистики и инициативы «Один пояс — один путь».
- Провести сравнительный анализ логистических систем Китая и Кыргызской Республики, выявить общие проблемы и различия в уровне инфраструктурного развития.
- Сформулировать рекомендации для КР по повышению эффективности логистики с учётом китайского опыта, включая развитие коридора Китай–Кыргызстан–Узбекистан, создание логистических хабов и внедрение цифровых решений.

Объект исследования:

Объектом настоящего исследования являются процессы формирования и развития логистической системы Китайской Народной Республики.

Предмет исследования

Предметом настоящего исследования являются экономические, инфраструктурные и институциональные механизмы функционирования логистической системы Китайской Народной Республики и её влияние на региональное экономическое развитие.

Научная новизна исследования

- Уточнена роль логистики как драйвера регионального экономического развития КНР на основе системного анализа инфраструктурных, экономических и цифровых факторов.
- Определена направленность и степень влияния логистики на социально-экономическое развитие регионов КНР с учётом межрегиональной дифференциации.
- Выявлены основные различия в уровне и структуре развития логистических систем Китая и Кыргызской Республики.
- Обоснованы направления взаимного усиления логистических систем КНР и КР в рамках развития евразийских транспортных коридоров.
- Разработаны практические рекомендации по совершенствованию логистической системы Кыргызской Республики на основе адаптации китайского опыта.

Практическая значимость полученных результатов

Практическая значимость настоящего исследования заключается в том, что полученные выводы и разработанные рекомендации могут быть использованы для совершенствования логистической системы и повышения эффективности регионального экономического развития. Результаты исследования могут найти применение при разработке государственной политики Кыргызской Республики в области транспорта, логистики и внешнеэкономической деятельности, а также при планировании и реализации проектов международных транспортных коридоров, включая направление

Китай–Кыргызстан–Узбекистан. Предложенные подходы представляют интерес для органов государственного управления, логистических компаний и аналитических структур, поскольку способствуют снижению транспортных издержек, повышению эффективности управления цепями поставок и развитию логистической инфраструктуры. Кроме того, материалы исследования могут быть использованы в образовательном процессе и дальнейших научных разработках в сфере логистики и региональной экономики.

Экономическая значимость полученных результатов

Экономическая значимость полученных результатов заключается в том, что разработанные в исследовании подходы и рекомендации способствуют повышению эффективности функционирования логистической системы, снижению транспортных и транзакционных издержек, а также улучшению пространственной организации экономики. Их применение позволяет усилить транзитный потенциал Кыргызской Республики, повысить конкурентоспособность регионов и обеспечить более эффективную интеграцию в международные цепочки поставок. Предложенные меры направлены на развитие транспортно-логистической инфраструктуры, оптимизацию потоков товаров и услуг, а также внедрение современных цифровых решений, что в совокупности способствует устойчивому экономическому росту и увеличению инвестиционной привлекательности страны.

Основные положения диссертации, выносимые на защиту

(1) Логистика в Китайской Народной Республике выступает системообразующим фактором регионального экономического развития. В ходе исследования установлено, что логистика в КНР трансформировалась из вспомогательной функции в ключевой элемент экономической системы, обеспечивающий территориальную связанность, ускорение оборота капитала и снижение транзакционных издержек. Развитие транспортно-логистической инфраструктуры способствует формированию региональных кластеров, расширению внешнеэкономических связей и повышению конкурентоспособности территорий.

(2) Современная логистическая система КНР характеризуется высоким уровнем развития инфраструктуры, цифровизации и институциональной поддержки.

Доказано, что китайская логистическая система представляет собой интегрированную модель, включающую развитую сеть транспортных коридоров, логистических хабов и цифровых платформ. Активное внедрение технологий (Big Data, IoT, AI) обеспечивает повышение эффективности управления потоками и устойчивость цепей поставок.

(3). Межрегиональные различия в развитии логистики КНР оказывают существенное влияние на социально-экономическое развитие регионов.

Выявлено, что восточные прибрежные регионы Китая обладают более развитой логистической инфраструктурой и более высокой степенью интеграции в глобальные цепочки поставок по сравнению с центральными и западными регионами. Это обуславливает неравномерность экономического развития и требует проведения сбалансированной региональной политики.

(4). Государственная политика КНР играет ключевую роль в развитии логистической системы.

Установлено, что стратегические инициативы, включая «Один пояс — один путь», цифровизацию экономики и развитие «зелёной» логистики, формируют институциональную основу модернизации логистики. Государственная поддержка способствует развитию инфраструктуры, усилению международной интеграции и повышению устойчивости логистических систем.

(5). Сравнительный анализ логистических систем Китая и Кыргызской Республики выявляет значительные различия и потенциал заимствования опыта.

Доказано, что логистическая система КР существенно уступает КНР по уровню инфраструктурного развития, цифровизации и институциональной поддержки. Вместе с тем выявлены направления, в рамках которых возможно использование китайского опыта, включая развитие мультимодальных перевозок и логистических центров.

(6) Адаптация элементов китайской логистической модели может способствовать модернизации логистической системы Кыргызской Республики.

Обосновано, что внедрение логистических хабов, развитие транспортных коридоров и цифровизация логистических процессов способны повысить эффективность функционирования логистики в КР, снизить издержки и увеличить транзитный потенциал страны.

(7). Результаты структурного моделирования (ISM и MICMAC) позволили выявить ключевые факторы и их иерархию в развитии логистической системы.

Установлено, что такие факторы, как развитие инфраструктуры, государственная политика и цифровизация, обладают высокой степенью влияния и выступают драйверами системы, тогда как другие факторы имеют зависимый характер. Применение методов ISM и MICMAC позволило систематизировать взаимосвязи между факторами и определить приоритетные направления развития логистики.

Апробация результатов исследования

Основные положения и результаты диссертационного исследования были представлены и обсуждены на следующих научных мероприятиях:

- (1) VII Кыргызско-российский экономический форум, состоявшийся 13–15 августа 2025 года на озере Иссык-Куль.
- (2) Научно-практическая конференция «Апробация результатов исследований зарубежных PhD-докторантов КНУ им. Ж. Баласагына», состоявшаяся 23 августа 2024 года в г. Бишкек.

Результаты исследования нашли отражение в научных публикациях, в том числе в рецензируемых научных изданиях и журналах, индексируемых в международных наукометрических базах данных.

По теме диссертационного исследования опубликованы следующие научные работы:

[1] Проблемы промышленной кооперации в странах ЕАЭС / Орозонова А.А., Сунь Сяомей // Известия НАН Кыргызской Республики. – 2025. – №7;

[2] Modelling the Impact of the Digital Economy on the Development of the Logistics Industry: Study Case of Henan Province / Orozonova A., Zhang S., Zhumadilov E., Sun X., Liu X. // Theoretical and Practical Research in the Economic Fields. – 2024. – Vol. 15, №2. – P. 232–244;

[3] Current State of Logistics Development and Its Role in China's Regional Economy / Sun X., Zhumadilov A., Myrzaliev M., Kazakov A., Akhmatova A. // Qubahan Academic Journal. – 2024. – Vol. 4, №4. – P. 361–373

Структура диссертационной работы

Структура докторской диссертации включает: введение, три главы основного текста, заключение, список использованной литературы и приложения. Общий объем диссертации составляет 152 страницы, включая 28 рисунков, 18 таблиц и 142 наименования использованных источников

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМБЕРҮҮЖАНАИЛИММИНИСТРЛИГИ
ЖУСУП БАЛАСАГЫН АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ УЛУТТУКУНИВЕРСИТЕТИ

Докторантура мектеби
Экономика программасы

Иш

УДК: 338.47:658.7:332.1(510)

Сунь Сяомей

**«Кытай Эл Республикасынын логистиканын өнүгүүсүнүн учурдагы
абалы жана аймактык экономикадагы ролу»**

Абстракт философия докторлугун алуу үчүн (PhD)

Илимий жетекчи:

Орозонова АзыкАбдыкасымовна,
экономика илимдеринин кандидаты, доцент

Чет элдик жетекчи:

Охотников Илья Викторович,
экономика илимдеринин кандидаты, доцент

Бишкек – 2026

Доктордук изилдөөнүн актуалдуулугу

Кытай Эл Республикасындагы логистиканын учурдагы өнүгүүсү ички жана дүйнөлүк экономикалар үчүн стратегиялык мааниге ээ. Акыркы жыйырма жыл ичинде Кытай логистика системасын туруктуу түрдө өзгөртүп, регионалдык транспорттук түйүндөрдөн дүйнөлүк деңгээлдеги, жогорку технологиялуу, интеграцияланган жана санариптик инфраструктурага айлантты. Логистика Кытайдын экономикалык өсүшүнүн негизги кыймылдаткычтарынын бири болуп калды, ал аймактык атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү жогорулатууга, экспортко багытталган өндүрүштү кеңейтүүгө, чет элдик экономикалык байланыштарды өнүктүрүүгө жана аймактардын тең салмактуу өнүгүшүн камсыздоого өбөлгө түзөт.

Кытайдын глобалдык камсыздоо чынжырларындагы өсүп жаткан ролу, «Бир белд, бир жол» демилгесин ишке ашыруу жана транспорттук-сактоо процесстерине санариптик технологияларды (чоң маалыматтар, IoT, AI, блокчейн) ылдам интеграциялоо аймактык экономикалык өнүгүү үчүн логистика изилдөөлөрүнүн маанилүүлүгүн баса белгилейт. Акыркы жылдары COVID-19 пандемиясы, геоэкономикалык туруксуздуктар жана эл аралык соода түзүмүндөгү өзгөрүүлөрдөн улам глобалдык логистикадагы бузулуулардын фонунда Кытай логистика системасын ыңгайлаштырып, тобокелдиктерди минималдаштырып, аймактык камсыздоо чынжырларынын туруктуулугун камсыздай алган бир нече өлкөнүн бирине айланды.

Логистика Кытайдын экономикасында системалуу мааниге ээ, анткени анын өнүгүүсү чыгыш жээк жана борбор-батыш провинциялар арасындагы социалдык-экономикалык ажырымдарды тең салмактоого, инвестицияларды тартууга, бизнес-транзакциялардын чыгымдарын азайтууга жана жаңы өнөр жай кластерлерин түзүүгө өбөлгө түзөт. Логистикалык инфраструктуранын — порттордун, темир жол терминалдарынын, логистикалык парктардын жана электрондук соода борборлорунун — өсүшү регионалдык атаандаштык артыкчылыктарын бекемдеп, Кытайдын дүйнөлүк соода тармактарына интеграциясын жогорулатат.

Изилдөөнүн актуалдуулугу ошондой эле учурдагы тенденцияларды талдоого болгон муктаждык менен аныкталат: логистика процесстерин санариптештирүү, «акылдуу» логистика борборлорун өнүктүрүү, жашыл логистика, Кытай–Евразия транспорттук коридорлорун оптималдаштыруу, ошондой эле логистиканын Кытайдын регионалдык саясатын калыптандыруудагы өсүп жаткан ролу. Жеткирүү чынжырларынын глобалдык трансформациясынын фонунда Кытайдын тажрыйбасы Борбордук Азия өлкөлөрү, анын ичинде Кыргыз Республикасы үчүн чоң практикалык баалуулукка ээ болуп, тандалган теманын илимий жана колдонмо маанилүүлүгүн күчөтөт.

Логистиканын өнүгүүсү жана анын Кытайдын аймактык экономикасына тийгизген таасири тууралуу маселелер кытай, орус жана эл аралык изилдөөчүлөрдүн эмгектеринде жакшы чагылдырылган, бирок глобалдык жана аймактык камсыздоо чынжырларындагы динамикалуу өзгөрүүлөрдөн улам актуалдуу бойдон калууда. Академиялык эмгектер заманбап логистикалык инфраструктураны түзүүнүн негизги теориялык жана практикалык ыкмаларын, логистика процесстерин санариптештирүүнү жана алардын аймактардын мейкиндиктик өнүгүүсүндөгү ролун баса белгилешет.

Теманын канчалык деңгээлде изилденгени. Логистиканын өнүгүүсү жана анын Кытайдын аймактык экономикасына тийгизген таасири боюнча маселелер кытай, орус, кыргыз жана чет элдик окумуштуулардын эмгектеринде кеңири каралган. Академиялык адабияттар логистиканын теориялык негиздерин, аймактык транспорттук системалардын иштөө принциптерин, ошондой эле санариптештирүү жана эл аралык камсыздоо чынжырларын трансформациялоо маселелерин камтыйт. Бирок изилдөөлөрдүн ири көлөмүнө карабастан, айрым аспектилер, өзгөчө Кытай логистикасы менен Борбордук Азия мамлекеттеринин, анын ичинде Кыргыз Республикасынын экономикаларынын ортосундагы өз ара байланыш контекстинде жетишсиз изилденген бойдон калууда.

Кытайда бул тема Цинхуа университетинин, Бээжин Жиао Тун университетинин, Шанхай каржы жана экономика университетинин жана Эл

аралык бизнес жана экономика университетинин алдыңкы илимий мектептери тарабынан активдүү изилденип жатат. Ли Цян, Чжан Ю, Сун Хао, Чэнь Вэньсю жана Ван Лин логистикалык инфраструктуранын мейкиндиктик уюштурулушун, көпмодалдык маршруттардын өнүгүүсүн, санариптик технологияларды интеграциялоону, логистикалык борборлордун түзүлүшүн жана алардын аймактык атаандаштыкка тийгизген таасирин талдашат.

Орус авторлорунун арасында В. Н. Лившиц, И. Б. Аникин, В. В. Шчербаков, О. V. Belov жана А. V. Grigoriev эл аралык транспорттук коридорлорду, Евразиялык логистикалык маршруттарын жана камсыздоо чынжырларынын туруктуулугу менен оптималдаштыруу маселелерин изилдешет.

Кыргыз Республикасында коргоого сунушталган диссертация үчүн кыргыз окумуштууларынын эмгектерин талдоо өзгөчө мааниге ээ. А. Т. Таткуловдун, Т. А. Сариевдин, А. О. Кожошевдин, А. А. Байтерековдун, Т. Н. Манасеряндун, А. Н. Атамкуловдун, Ж. М. Асановдун эмгектери, жана Ч. А. Абдыкеримованын эмгектеринде Кыргыз Республикасынын транспорттук жана логистикалык системасын өнүктүрүү, транзиттик потенциал, Кытай–Кыргызстан–Өзбекстан логистикалык коридорлору, Кыргыз Республикасынын эл аралык камсыздоо чынжырларына интеграциясы жана логистиканын өлкөнүн аймактык экономикасына тийгизген таасири маселелери каралган.

Бул изилдөөчүлөрдүн эмгектери логистика чет элдик экономикалык байланыштарды бекемдөө, өнөр жайды өнүктүрүү, аймактардын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу жана экспортту кеңейтүү боюнча негизги фактор катары караларын көрсөтөт.

Кыргыз авторлору ошондой эле Кытайдын дүйнөлүк логистика лидери катары тажрыйбасын изилдөөнүн зарылдыгын баса белгилешет.

Бир катар изилдөөлөр (А. С. Уметалиев, Г. Ж. Кабаева, А. А. Орозонова ж. б.) Кытайдын логистикалык инфраструктурасынын моделин Кыргызстандын шартында, өзгөчө «Белт жана Жол» демилгеси, кургак портторду өнүктүрүү, санариптик логистика жана чек ара аймактары боюнча колдонуу мүмкүнчүлүгүнө басым жасайт.

Академиялык чөйрөдө олуттуу кызыгууга карабастан, Кытай менен Кыргызстандын логистика системаларын салыштырмалуу талдоо, Кытайдын логистикалык долбоорлорунун Кыргызстандын аймактарынын экономикасына тийгизген таасирин баалоо жана Кыргызстандын транспорттук-логистика тармагын натыйжалуу өнүктүрүү үчүн кытай чечимдерин ылайыкташтыруу мүмкүнчүлүктөрү боюнча изилдөөлөр жетишсиз бойдон калууда.

Ошентип, жүргүзүлгөн обзор иликтөө алдында турган маселенин кеңири илимий негизи бар экенин көрсөткөнү менен, учурдагы боштуктар Кытайдын логистикасынын азыркы абалы жана анын аймактык өнүгүүдөгү ролун Кыргыз Республикасынын кызыкчылыктарын жана эки тараптуу кызматташуунун келечегин эске алуу менен комплекстүү талдоону талап кылат.

Диссертация темасынын артыкчылыктуу изилдөө багыттарына, ири изилдөө программаларына жана негизги изилдөө долбоорлоруна тиешелүүлүгү

Диссертациянын темасынын приоритеттүү илимий багыттар, ири илимий программалар жана негизги изилдөө долбоорлору менен байланышы.

Изилдөөнүн максаты – глобализация жана интеграция процесстеринин күчөшү шартында логистика системаларынын трансформациясын талдоо, эл аралык экономика жана камсыздоо чынжырларын башкаруу тармагындагы заманбап илимий тенденцияларды чагылдыруу.

Тезис 2018–2040-жылдарга карата Кыргыз Республикасынын Улуттук өнүгүү стратегиясына жана 2030-жылга чейинки Улуттук өнүгүү программасына ылайык даярдалды, алар транспорттук жана логистикалык инфраструктураны өнүктүрүүнү карайт, экономиканы санариптештирүү, өлкөнүн транзиттик потенциалын жогорулатуу жана тышкы экономикалык байланыштарды бекемдөө. Мындан тышкары, изилдөө Бириккен Улуттар Уюмунун Туруктуу өнүгүү максаттарына (SDGs), өзгөчө 8-максат «Жарактуу жумуш жана экономикалык өсүү», 9-максат «Өндүрүш, инновация жана инфраструктура» жана 17-максат «Максаттар үчүн өнөктөштүк» дал келет.

Изилдөөнүн темасы ошондой эле эл аралык илимий демилгелерге, анын ичинде Кытай Коммунисттик Партиясынын чечимдерине жана Кытай Эл

Республикасынын Мамлекеттик Кеңешинин саясий документтерине ылайык ишке ашырылып жаткан «Бир белдөө, бир жол» демилгесине дал келет, анын ичинде «Жаңы Жибек жолу экономикалык белбегин жана 21-кылымдагы деңиз Жибек жолун биргелешип куруу боюнча көз караштар жана чаралар» (2015) жана Кытай Эл Республикасынын социалдык-экономикалык өнүгүү боюнча беш жылдык пландарынын жоболору. Бул демилгенин эл аралык транспорттук жана логистикалык байланыштарды өнүктүрүүдө жана Евразия экономикалык коридорлорун түзүүдө стратегиялык мүнөзүн тастыктайт.

Мындан тышкары, диссертация логистика процесстерин оптималдаштыруу, камсыздоо чынжырларын санариптештирүү жана тышкы экономикалык ишмердүүлүктүн натыйжалуулугун жогорулатуу боюнча жүрүп жаткан изилдөө долбоорлоруна, анын ичинде Кыргыз Республикасында жана Евразия аймагындагы өлкөлөрдө жүргүзүлгөн изилдөөлөргө байланыштуу.

Изилдөөнүн максаты

Доктордук изилдөөнүн максаты — Кытай Эл Республикасында логистиканын өнүгүүсүнүн учурдагы абалын терең изилдөө, анын аймактык экономикалык өнүгүүгө тийгизген таасирин баалоо, ошондой эле Кыргыз Республикасынын транспорттук-логистикалык системасынын натыйжалуулугун жогорулатуу үчүн кытай логистикалык моделинин элементтерин колдонуу мүмкүнчүлүктөрүн аныктоо.

Изилдөөнүн милдеттери

Жогорудагы максатка жетүү үчүн диссертация төмөнкү максаттарды көздөйт:

- Логистиканын теориялык негиздерин жана регионалдык өнүгүүдө анын ролун баалоого арналган илимий ыкмаларды талдоо.
- Кытайдын логистика системасынын учурдагы түзүмүн, анын ичинде транспорттук инфраструктураны, логистика борборлорун, мультимодалдык маршруттарын жана санариптик логистика платформаларын изилдөө.
- Кытайдын мамлекеттик логистика саясатынын өзгөчөлүктөрүн, анын ичинде инфраструктураны өнүктүрүү, санариптештирүү, жашыл

логистика жана «Бир белд, бир жол» демилгеси боюнча чараларды изилдөө.

- Кытай менен Кыргыз Республикасынын логистика системаларын салыштырмалуу талдоо жүргүзүү, инфраструктураны өнүктүрүү деңгээлиндеги жалпы көйгөйлөрдү жана айырмачылыктарды аныктоо.
- Кытайдын тажрыйбасына таянып, Кыргыз Республикасы үчүн логистиканын натыйжалуулугун жакшыртуу боюнча сунуштарды иштеп чыгуу, анын ичинде Кытай–Кыргызстан–Өзбекстан коридорун өнүктүрүү, логистикалык борборлорду түзүү жана санариптик чечимдерди киргизүү.

Изилдөөнүн объектиси:

Изилдөөнүн объектиси – Кытай Эл Республикасынын логистика системасын түзүү жана өнүктүрүү процесстери. Изилдөөнүн предмети

Изилдөөнүн предмети – Кытай Эл Республикасынын логистика системасынын иштешин жөнгө салган экономикалык, инфраструктуралык жана институционалдык механизмдер жана анын аймактык экономикалык өнүгүүгө тийгизген таасири.

Диссертациянын илимий жаңычылдыгы

- Кытай Эл Республикасында логистиканын аймактык экономикалык өнүгүүнүн кыймылдаткычы катары ролу инфраструктуралык, экономикалык жана санариптик факторлорду системалуу талдоо негизинде такталды. Ө Кытайдын аймактарынын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө логистиканын таасиринин багыты жана масштабы аймактык айырмачылыктарды эске алуу менен аныкталды.
- Кытай Эл Республикасы менен Кыргыз Республикасынын логистика системаларынын өнүгүү деңгээли жана түзүмү боюнча негизги айырмачылыктар аныкталды. Ө Евразия транспорттук коридорлорун өнүктүрүү алкагында Кытай Эл Республикасы менен Кыргыз Республикасынын логистика системаларын өз ара бекемдөө багыттары негизделди.

- Кытай тажрыйбасын адаптациялоого негизделген Кыргыз Республикасынын логистика системасын жакшыртуу боюнча практикалык сунуштар иштелип чыкты.

Алынган жыйынтыктардын практикалык мааниси

Бул изилдөөнүн практикалык мааниси алынган жыйынтыктар жана иштелип чыккан сунуштар логистика системасын жакшыртууга жана аймактык экономикалык өнүгүүнүн натыйжалуулугун жогорулатууга колдонулушу мүмкүн экенинде.

Изилдөөнүн жыйынтыктары Кыргыз Республикасынын транспорт, логистика жана тышкы экономикалык ишмердүүлүк тармактарындагы мамлекеттик саясатын түзүүдө, ошондой эле Кытай–Кыргызстан–Өзбекстан багыты да камтылган эл аралык транспорт коридорлорунун долбоорлорун пландоо жана ишке ашырууда колдонулушу мүмкүн. Сунушталган ыкмалар транспорт чыгымдарын азайтууга, камсыздоо чынжырын башкаруунун натыйжалуулугун жогорулатууга жана логистикалык инфраструктураны өнүктүрүүгө өкмөттүк органдарды, логистикалык компанияларды жана аналитикалык уюмдарды кызыктырат. Мындан тышкары, изилдөө материалдары окуу процессинде жана логистика менен аймактык экономика тармагындагы кийинки илимий изилдөөлөрдө колдонулушу мүмкүн.

Алынган жыйынтыктардын экономикалык мааниси

Натыйжалардын экономикалык мааниси изилдөөдө иштелип чыккан ыкмалар жана сунуштар логистика системасынын натыйжалуулугун жогорулатууга, транспорттук жана транзакциялык чыгымдарды азайтууга жана экономиканын мейкиндиктик уюштурулушун жакшыртууга өбөлгө түзөт.

Аларды колдонуу Кыргыз Республикасынын транзиттик потенциалын бекемдөөгө, аймактардын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатууга жана эл аралык камсыздоо чынжырларына натыйжалуу интеграцияланууга мүмкүндүк берет. Сунушталган чаралар транспорттук жана логистикалык инфраструктураны өнүктүрүүгө, товарлар менен кызматтардын агымын оптималдаштырууга жана заманбап санариптик чечимдерди киргизүүгө

багытталган, бул чаралар биргелешип туруктуу экономикалык өсүшкө өбөлгө түзүп, өлкөнүн инвестициялык жагымдуулугун жогорулатат.

Диссертациянын коргоого чыгарылган негизги жоболору

(1) Кытай Эл Республикасында логистика аймактык экономикалык өнүгүүдө системалуу фактор катары кызмат кылат.

Изилдөө Кытай Эл Республикасындагы логистика колдоочу функциядан экономикалык системанын негизги элементине айланганын аныктады, ал аймактык байланышты камсыз кылып, капиталдын айлануусун тездетип, транзакциялык чыгымдарды азайтат.

Транспорттук жана логистикалык инфраструктуранын өнүгүшү регионалдык кластерлердин пайда болушуна, тышкы экономикалык байланыштардын кеңейишине жана аймактык атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү жогорулатууга өбөлгө түзөт.

(2) Кытай Эл Республикасынын заманбап логистика системасы инфраструктуранын жогорку деңгээлде өнүгүшү, санариптештирүү жана институционалдык колдоо менен мүнөздөлөт.

Көрсөтүлгөндөй, Кытайдын логистика системасы транспорттук коридорлордун, логистикалык борборлордун жана санариптик платформалардын өнүккөн тармагын камтыган интеграцияланган модель болуп саналат. Технологияларды (Чоң Маалыматтар, Заттар Интернет, Жасалма Интеллект) активдүү киргизүү агымдарды башкарууда натыйжалуулукту жогорулатууга жана камсыздоо чынжырларынын туруктуулугун чыңдоого шарт түзөт.

(3). Кытай Эл Республикасында логистиканын өнүгүшүндөгү аймактык айырмачылыктар аймактардын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө олуттуу таасир этет.

Кытайдын чыгыш жээк аймактары борбордук жана батыш аймактар менен салыштырганда логистикалык инфраструктурасы жакшыраак өнүккөн жана глобалдык камсыздоо чынжырларына жогорку деңгээлде интеграцияланган экени аныкталды. Бул экономикалык өнүгүүнүн теңсиздигине алып келип, аймактык тең салмактуу саясатты жүргүзүүнү талап кылат.

(4). Кытай Эл Республикасынын мамлекеттик саясаты логистика системасын өнүктүрүүдө негизги ролду ойнойт.

Стратегиялык демилгелер, анын ичинде «Белбес жана жол» демилгеси, экономиканы санариптештирүү жана «жашыл» логистиканы өнүктүрүү логистиканы модернизациялоонун институционалдык негизин түзөрү аныкталды.

Мамлекеттик колдоо инфраструктураны өнүктүрүүгө, эл аралык интеграцияны бекемдөөгө жана логистика системаларынын туруктуулугун жогорулатууга өбөлгө түзөт.

(5). Кытай менен Кыргыз Республикасынын логистика системаларынын салыштырмалуу анализи олуттуу айырмачылыктарды жана бири-биринин тажрыйбасынан үйрөнүү мүмкүнчүлүгүн көрсөтөт.

Кыргыз Республикасынын логистика системасы инфраструктураны өнүктүрүү, санариптештирүү жана институционалдык колдоо жагынан Кытай Эл Республикасынын системасынан кыйла артта калганы аныкталды. Ошол эле учурда көпмодалдык транспорттук жана логистикалык борборлорду өнүктүрүү сыяктуу тармактарда кытай тажрыйбасын колдонууга мүмкүнчүлүктөр бар экени белгиленди.

(6) Кытай логистика моделинин элементтерин ылайыкташтыруу Кыргыз Республикасынын логистика системасын модернизациялоого салым кошо алат. Логистикалык хабдарды киргизүү, транспорттук коридорлорду өнүктүрүү жана логистика процесстерин санариптештирүү логистикалык операциялардын натыйжалуулугун жакшыртып, чыгымдарды кыскартып, өлкөнүн транзиттик потенциалын жогорулатууга мүмкүндүк берет деп эсептелет.

(7) Структуралык моделдөө (ISM жана MICMAC) натыйжалары логистика системасын өнүктүрүүдө негизги факторлорду жана алардын иерархиясын аныктады.

Инфраструктураны өнүктүрүү, мамлекеттик саясат жана санариптештирүү сыяктуу факторлор жогорку таасирге ээ болуп, системаны кыймылга келтирүүчү күч катары иштейт, ал эми башка факторлор көз каранды мүнөзгө ээ экени аныкталды. ISM жана MICMAC ыкмаларын колдонуу

факторлордун ортосундагы өз ара байланыштарды системалаштырууга жана логистиканы өнүктүрүүнүн артыкчылыктуу багыттарын аныктоого мүмкүндүк берди.

Изилдөөнүн жыйынтыктарын апробациялоо

Доктордук изилдөөнүн негизги жоболору жана жыйынтыктары төмөнкү илимий иш-чараларда сунушталып, талкууланды:

(1) 7-чи Кыргыз-Орус экономикалык форуму, 2025-жылдын 13–15-августунда Иссык-Көлдө өткөн.

(2) 2024-жылдын 23-августунда Бишкекте өткөн «Ж. Баласагин атындагы Кыргыз Улуттук Университетинде чет элдик PhD талапкерлеринин изилдөө жыйынтыктарын тастыктоо» илимий-практикалык конференциясы.

Изилдөөнүн жыйынтыктары илимий басылмаларда, анын ичинде эл аралык скаентометриялык маалымат базаларына киргизилген рецензияланган илимий журналдарда чагылдырылган.

Диссертациялык изилдөөнүн темасы боюнча төмөнкү илимий макалалар жарыяланган:

[1] ЕАЭБ өлкөлөрүндөгү өнөр жай кызматташуунун көйгөйлөрү / Орозонова А.А., Сунь Сяомей // Кыргыз Республикасынын Улуттук илим академиясынын докладдары. – 2025. – № 7;

[2] Цифрдык экономиканын логистика тармагынын өнүгүүсүнө таасирин моделдөө: Хэнань провинциясынын мисалында / Орозонова А., Чжан С., Жумадилов Э., Сун С., Лю С. // Экономикалык тармактардагы теориялык жана практикалык изилдөөлөр. – 2024. – Т. 15, № 2. – бб. 232–244;

[3] Логистика тармагынын өнүгүүсүнүн учурдагы абалы жана Кытайдын аймактык экономикасындагы ролу / Сун С., Жумадилов А., Мырзалиева М., Казаков А., Ахматова А. // Qubahan илимий журналы. – 2024. – Т. 4, № 4. – бб. 361–373

Диссертациялык иштин түзүмү

Доктордук диссертациянын түзүмүнө кириш, негизги тексттин үч бөлүмү, жыйынтык, колдонулган адабияттар тизмеси жана тиркемелер кирет.

Диссертациянын жалпы көлөмү 152 барактан турат, анын ичинде 28 сүрөт, 18
таблица жана 142 адабият булагы бар.